

Barcelona

3-2002

La muntanya de la fauna ibèrica

ENTREVISTA: CARLES FRANCINO · PÒSTER CENTRAL: COCODRIL DEL NIL

El color de la aventura

Vista. Nueva película color de Agfa

**CAPTA EL COLOR
CON LA MISMA SENSIBILIDAD
QUE EL OJO HUMANO**

Si te gusta la aventura, estás de enhorabuena. Porque con la nueva película Vista de Agfa, estés donde estés, hagas lo que hagas, no te perderás el más mínimo detalle. Gracias a la tecnología Human Eye Sensitivity (HES), que captura los colores tal como son, naturales, vivos y brillantes, obtendrás una reproducción 100% exacta del color. Tienes 4 sensibilidades distintas para un resultado brillante: 100, 200, 400 y 800 ISO. Sin sorpresas. Lo que ves, es lo que te llevas a casa.

Vista. El color de la vida.

**EYE VISION
TECHNOLOGY**

AGFA A la vanguardia de la imagen

Esteve Tomàs

Director Gerent

Benvolguts amigues i amics,

M'agradaria poder transmetre en aquest editorial l'ambient que es viu aquests dies dins del vostre zoològic. És temps d'estiu, és temps de casals per als nostres infants. Centenars de nenes i nens, diferenciats pels pitets de colors que identifiquen el curs que fan, van amunt i avall del jardí, d'aquest a les aules i de les aules a les instal·lacions on treballen en contacte amb els animals. És una festa veure com compaginen el lleure amb la formació i l'educació. I és una gran satisfacció comprovar com el Departament d'Educació del Zoològic ha assolit prestigi i reconeixement, fins a l'extrem que ens hem vist obligats a incrementar els cursets i casals més setmanes per tal de poder atendre la major part de les demandes. Però la festa del zoo de l'estiu d'enguany no acaba ni de bon tros amb les activitats educadores. Són tantes les novetats que, si fa dies que no veniu, gairebé pensareu que sou en un altre indret! Descobrireu noves espècies d'aus, noves instal·lacions perquè hi visquin... Com sempre, no us ho vull descriure. Veniu a conèixer-ho directament. Voleu descobrir el paisatge que es veu des de dalt de la Muntanya de Montserrat, oberta definitivament al públic? Una curta passejada per a una gran ascensió al cor del zoològic, entre la nostra fauna, la fauna de Catalunya, de la Mediterrània. Però, hi ha molt més, tant que us recomano que cadascun us munteu la vostra festa. Inviteu els vostres amics i ajudeu-nos a fer-los també socis del zoològic. Així no seran menys que vosaltres!

I per acabar, voldria animar-vos a agafar la guia botànica del zoològic –si no la teniu encara, la podeu trobar a les nostres botigues– i seguir els arbres i arbusts del nostre jardí. Mireu com són a l'estiu. Ho recordareu sempre, i ben segur que us ajudarà a conèixer la vegetació que trobareu als llocs on aneu a passar les vostres vacances.

Bé amigues i amics, és capvespre. Vaig a passejar pels camins del parc. Vaig a fruit d'una experiència única, la que s'obté de venir cada dia al zoològic. Vosaltres també ho podeu fer!

MEMBRE DE:
UICN
Unió Internacional per a la
Conservació de la Natura

Participants en programes europeus de
reproducció d'espècies en captivitat

Editada per:
**SPM Parc Zoològic
de Barcelona, SA**
Parc de la Ciutadella, s/n
08003 BARCELONA
Telèfon 93 225 67 80
Fax 93 221 38 53
E-mail: zoobarna@mail.cinet.es
www.zoobarcelona.com

Director
Miquel Sanllehy

Cap de redacció
Rafael Cebrian

Consell de redacció
Manel Aresté, Eulàlia Bohigas,
Rafael Cebrian, Jordi Fàbregas,
Jesús Fernández,
Josep-Lluís Melero,
M. Neus Miró, M. Josep Virgos

Coordinació
Maria Gómez de Segura

Fotografia
Anxii Zoo

Producció
Josep Vives

Publicitat
Núria Rulduà
616 43 57 72

Realització i coordinació
Quasar Serveis d'Imatge, SL

Fotomecànica
Catalunya Accés, SL

Impressió
Gráficas Gómez Boj, SA

ZOOCLUB
Parc de la Ciutadella, s/n
08003 BARCELONA
Telèfon 93 225 67 86
zooclub@mail.cinet.es

Dipòsit legal:
B-30671-98

El Parc Zoològic de Barcelona
no es fa responsable
de les opinions exposades
pels seus diversos
col·laboradors.

Prohibida la reproducció total
o parcial del contingut
d'aquesta publicació
amb finalitats comercials
sigui quin sigui el mitjà
o procés de reproducció,
sense autorització de l'editor.

ZOO DE BARCELONA

President
Jordi Portabella

Director gerent
Esteve Tomàs

Director tècnic
Ferran Costa

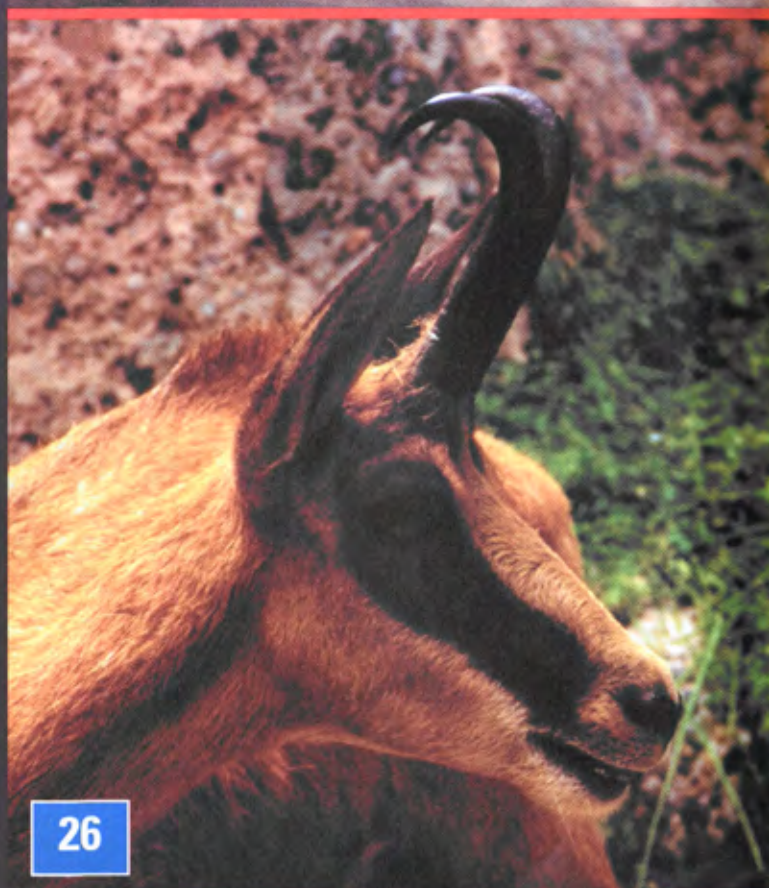
Director administratiu
Josep M. Deulofeu

Directora de recerca
Carme Mate

Director de màrqueting
Miquel Sanllehy

- 1 EDITORIAL**
- 3 ARTICLE PRESIDENT**
- 4 ACTUALITAT**
- 14 BIODIVERSITAT**
EL PAPER DELS ZOOS EN LA CRISI
DE LA BIODIVERSITAT
- 18 FITXA BOTÀNICA**
ARAUCÀRIA, EL PI DE L'HEMISFERI SUD
- 19 PÒSTER**
COCODRUL DEL NIL
- 23 CONSERVACIÓ**
ELS ZOOS EUROPEUS UNITS PER SALVAR
LA MATA ATLÀNTICA
- 26 REPORTATGE**
LA MUNTANYA DE LA FAUNA IBÈRICA
- 33 EDUCACIÓ**
- 34 QUADERN DE CAMP**
L'ALTA MUNTANYA
- 36 ENTREVISTA**
CARLES FRANCINO

Jordi Portabella

President del Zoo

Un zoo ben viu

Els científics han observat com el bisó americà, espècie considerada en greu perill d'extinció, està experimentant una lenta però progressiva recuperació en el seu hàbitat natural. Aquesta és una bona notícia per els amants de la natura però sobretot ho és per a la conservació de la biodiversitat. Una notícia que cal interpretar com una esclatxa d'optimisme que s'albira en mig d'una altra realitat menys encoratjadora: el canvi climàtic –diu un estudi de la Universitat de Cornell publicat a la revista *Science*– podria suposar l'extinció de moltes espècies. Efectivament, el model productiu del que ens hem dotat esdevé altament pernicios pel medi i l'extinció d'espècies n'és un bon indicador. Així, la Unió Mundial per la Conservació de la Natura ha advertit que més d'onze mil espècies de plantes i animals es troben en perill de desaparèixer.

Davant aquest escenari, la carta de navegació que hem de seguir és la de tenir cura, en la mesura de les nostres possibilitats, en el foment del respecte i la protecció de la biodiversitat. I en aquest sentit, el Zoo de Barcelona –així com la resta de parcs zoològics– hi pot fer molt. De fet, el Zoo hi fa molt. Ja us vam comentar la campanya de recollida de signatures que vam emprendre fa uns mesos per aturar la caça indiscriminada d'animals que està posant en perill la supervivència dels boscos tropicals i les espècies que hi habiten. Demanem amb aquestes signatures que la UE assumeixi la seva part de responsabilitat d'una situació creada en els països amb menys poder ja que en un món globalitzat ningú pot desprendre's de les seves responsabilitats i menys els països rics. Accions com aquestes es van repetint al Zoològic en un esforç continuat i constant per contribuir a garantir la biodiversitat biològica. Quan passegeu pel Zoo, sovint trobeu davant d'una instal·lació un cartell amb un logotip de la EEP (European Endangered Species Programmes) que significa que l'espècie que s'hi allotja forma part d'un programa europeu de cria en captivitat d'espècies amenaçades. Aquest és un dels principals papers que li pertoquen al Zoo. Les poblacions captives poden subministrar un important suport a les poblacions que viuen en el seu hàbitat natural. Així és com podem arribar a parlar de la recuperació de determinades espècies com ara ha estat el bisó. En el Zoo ja fa temps que treballem en aquesta direcció. Són moltes les espècies que estem reintroduint en el seu hàbitat amb l'objectiu de conservar la biodiversitat de la nostra fauna autòctona. La tortuga mediterrània, la llúdria, el ferreret, el martinet o la cigonya són alguns exemples que il·lustren aquesta important tasca conservacionista.

I és que el paper que juguen els parcs zoològics en aquest terreny és altament rellevant. Conscient d'aquesta realitat, el Zoo de Barcelona inverteix recursos i energia per adequar-se en aquest marc. Així, les millores constants en instal·lacions i els diversos programes de conservació juntament amb la participació dels nostres professionals en taules rodones, conferències i seminaris de l'àmbit científic demostren clarament l'ambició ambiental i conservacionista del Zoo de Barcelona.

La remodelació de l'espai dedicat als ocells d'aiguamolls, la nova instal·lació per els còndors, l'antiga muntanya de Montserrat que destinarem a la fauna ibèrica (cabra hispànica, gran duc, isards, òlibes, voltors...) per donar suport a la natura autòctona, el nou espai per als voltors o la remodelació de l'aviari són el reflex d'un mateix neguit: treballar pel benestar animal i amb ell contribuir a la defensa de la Biosfera i la biodiversitat. En aquesta línia seguirem.

Operació de cataractes d'en Floquet de Neu

A l'octubre del 2001, se li va diagnosticar un càncer de pell a en Floquet de Neu -el goril·la més famós del món i un dels més longeus-. L'equip d'experts que va participar en la revisió veterinària també va apreciar, per primera vegada, la presència de cataractes en els seus dos ulls. Aquestes alteracions en el seu estat de salut estaven causades sens dubte per la seva avançada edat (prop de 40 anys), ja que es tracta en ambdues enfermetats de processos freqüents en animals vells. En aquella ocasió es va procedir a eliminar la lesió cancerosa -que afortunadament estava molt localitzada en la pell - però es va decidir que en Floquet de Neu seria operat de cataractes la propera vegada que fos sotmés a una anestèsia general.

Mentrestant, el Servei Veterinari del Zoo de Barcelona va començar a realitzar consultes internacionals sobre aquest tipus d'intervencions en goril·les. Les respostes dels col·legues no es van fer esperar, i així vàrem saber que a Europa únicament s'havia dut a terme en dos goril·las del Zoo de Rotterdam. Als Estats Units, tenien tres animals que havien recuperat parcialment la vista gràcies a la intervenció, i un d'ells era un animal d'una edat similar a la d'en Floquet de Neu (37 anys). Un cop rebuts els detalls sobre les tècniques emprades, es va formar l'equip que s'encarregaria de tan delicada operació: vàrem comptar amb la desinteressada ajuda dels Doctors

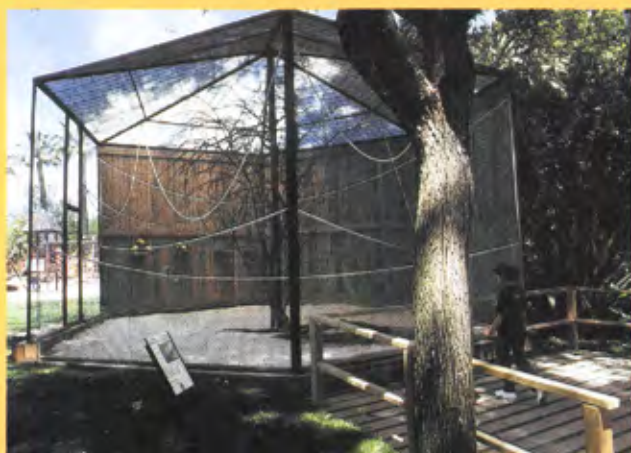

Miquel Badia i Teresa Peña (de la Clínica Badia i la Facultat de Veterinària de la UAB respectivament), així com l'equip de l'Institut Guttmann que des de fa una dècada col·labora amb el Zoològic en la cura veterinària dels grans primats (Drs. Vidal, Borau i Carrillo, en aquesta ocasió). Algunes empreses comercials com Braun-Dexon i AlcónCusí també varen col·laborar cedint les lents i els equipaments quirúrgics especialitzats.

Tan sols quedava esperar el moment en què en Floquet de Neu "assistís a la seva revisió periòdica de salut", i així va ser el passat 28 de maig. Amb una intervenció de dotze minuts (encara que l'anestèsia general va durar 90) i de manera molt progressiva, en Floquet de Neu va recuperar totalment la vista a l'ull operat. Els cuidadors han comprovat amb infinitat de detalls com en Floquet de Neu torna a veure com quan era jove. Això sí, s'ha convertit en el goril·la més vell que mai hagi estat sotmés a aquest tipus d'intervenció en el món.

Una instal·lació de festeig

A diferència del que s'observa en moltes espècies d'aus, en les quals les parelles només mantenen uns estrets lligams durant l'època de reproducció -però no la resta de l'any- i, a més, varien de components cada temporada de cria, moltes espècies de la família dels Psitacids (és a dir, lloros, papagais, cacatues, cotorres, guacamaís, periquitos...) solen establir unes parelles

tan estables, que no només mantenen una fidelitat anual, sinó que, si les circumstàncies ho permeten, es conserva tota la vida.

Aquesta característica del seu comportament pot comportar alguns problemes en condicions de captivitat, ja que sovint el mascle i la femella escollits per formar una parella, aparentment adequada, no són compatibles de caràcter, no s'entenen o, senzillament, no s'agraden l'un a l'altre.

Doncs bé, per evitar aquest possible problema i per aconseguir que siguin els mateixos animals els que escolleixin parella d'una manera natural, acabem de inaugurar una autèntica instal·lació de festeig pels joves psitacids.

En aquest recinte, resultat de la renovació d'una antiga instal·lació ja existent, hi podreu veure bàndols de joves animals d'aquest interessant grup d'aus, els quals, a mida que es vagin fent adults, establiran les seves pròpies relacions socials i formaran unes parelles que, per ser voluntàries, tindran moltes possibilitats d'assolir l'èxit.

Donació de material fotogràfic d'en Floquet

*El professor A.J.Riopelle,
amb el Director gerent del Zoo,
el Sr.Esteve Tomàs*

El passat mes de maig, el renombrat investigador nord-americà Arthur J.Riopelle, va fer donació al nostre Zoo d'un important fons fotogràfic i filmogràfic sobre en Floquet de Neu realitzat entre els anys 1966 i 1970, els primers de l'estada a Barcelona de l'animal més famós de la nostra col·lecció.

El professor Riopelle és doctor en Psicologia i especialista en l'estudi de les capacitats cognitives dels primats. La seva trajectòria investigadora en el camp de la psicologia animal ha quedat plasmada en centenars d'articles científics, encara que els seus treballs més coneguts són els articles publicats a la revista National Geographic al març de l'any 1967, donant a conèixer al món a Floquet de Neu, i el del 1970, sobre les seves habilitats cognitives.

Les fotografies i pel·lícules que va fer per realitzar aquests estudis constitueixen precisament la major part del valuós material històric sobre la infància d'en Floquet que ens ha donat.

Les obres continuen!!

Tal com ja us vàrem anunciar a la revista anterior, durant l'any 2002 al Zoo estem d'obres. I si bé algunes d'elles ja estan acabades del tot, com les que s'han fet a les instal·lacions dels lleons marins, als hipopòtams nans o a la muntanya de Montserrat, altres encara estan en marxa com seguidament podreu comprovar.

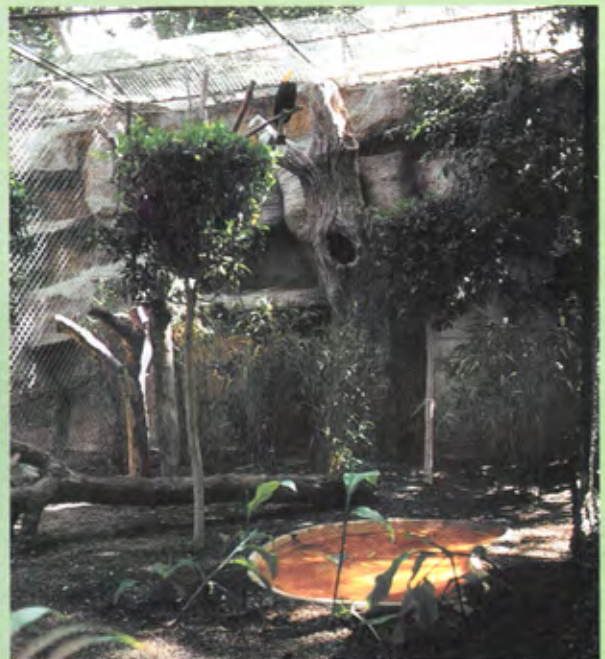
I penseu que encara no hem acabat. Ja en tindreu notícies.

Tres hàbitats per a tres calaus

A la zona nord del Zoo, entre el Castell i la Plaça dels lloros, hem condicionat unes antigues gàbies que ja havien quedat poc útils, per crear tres noves instal·lacions on hi viuran els calaus, uns ocells molt bonics i famosos pel seu bec espectacular.

Per tal de convertir les tres "gàbies" en tres hàbitats amb personalitat pròpia, s'ha naturalitzat amb roca artificial tota la paret posterior, que antigament era de rajola, i s'ha enjardinat l'interior amb profusió de vegetació tenint en compte el seu hàbitat natural: multitud de bambús per imitar les selves asiàtiques en el cas de les dues espècies orientals, i gramínies i acàcies per construir una sabana, en el cas de l'espècie africana. També hem fet construir arbres falsos, a base de ferro i formigó, que imiten magistralment un tronc per fora, però que amaguen en el seu interior confortables nius on els animals podran criar els polls que esperem que tinguin aviat.

Considerant que els calaus són uns apassionats de les figues, s'han plantat nombroses figueres (tant tropicals com d'ací), per tal que

aprofitin el fruit i se'l mengin. Amb això, a part d'aconseguir una millora de la seva dieta, afegim distraccions i provoquem comportaments més naturals dels individus. Esperem que ho sàpiguen apreciar!!

Nova ocellera per a còndors

Davant de la instal·lació de calaus que us hem explicat, s'ha condicionat una gran ocellera per encabir-hi unes aus espectaculars: els còndors. L'espai està pensat per a una parella i, per aconseguir que hi facin niu, s'han instal·lat dues casetes de fusta elevades a 3 m d'alçada, on la parella podrà criar la seva pollada.

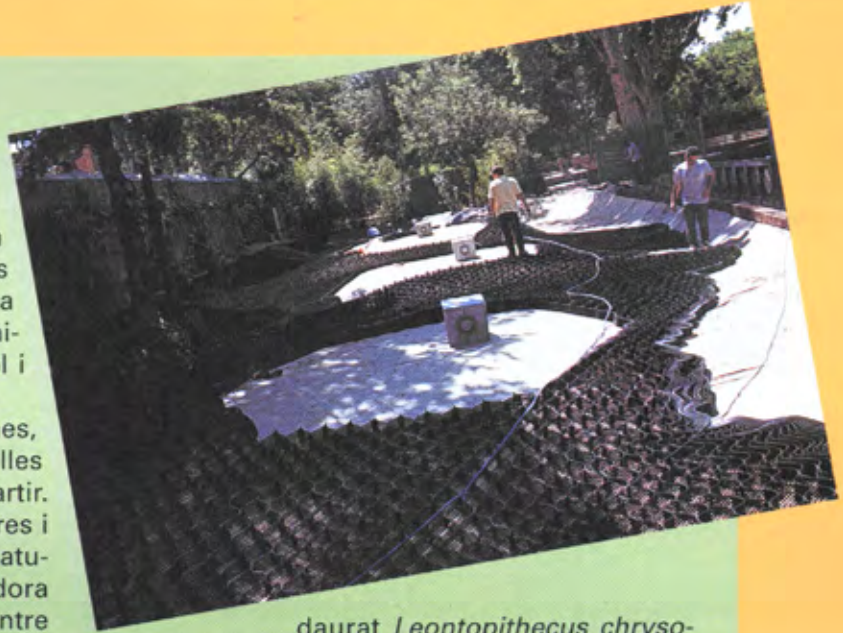
Us aconsellem que us arribeu fins a la zona perquè val la pena observar de prop aquests ocells tan grans i tan vistosos.

Aviari

Ampliació de la casa dels titins

Els primats més petits de tot el planeta, els titins, habitants de les selves més profundes d'Amèrica del Sud se'ls hi ha ampliat la casa. Les 7 espècies que fins avui només es podien veure en el passadís intern dedicat a aquests primats, tindran ara unes illes a l'aire lliure on poden gaudir de la llum del sol i de les bones temperatures del nostre jardí. L'espai consta de 14 instal·lacions internes, dues per a cada espècie diferent, i de 3 illes exteriors que els animals hauran de compartir. En el centre de cada illa s'hi ha plantat arbres i arbusts, i col·locat troncs i altres elements naturals, per tal de permetre l'activitat grimpadora d'aquestes petites bestioles. La connexió entre les dependències internes i les exteriors es fa a través d'un enginyós túnel que uneix l'interior amb l'exterior de forma senzilla i segura, passant per sobre del llac que evita que els animals s'escapin.

Aprofitant aquesta remodelació important de la casa dels Titins, el Zoo s'ha sumat a una campanya educativa sobre la importància de l'hàbitat d'un dels nostres titins, el tití lleó de cap

daurat *Leontopithecus chrysomelas*, que viu només a la mata atlàntica brasilera, una zona de selva que es diferencia de la selva amazònica, i que està igualment amenaçada. Aquesta campanya, que serà seguida per la majoria dels Zoos membres de l'Associació Europea de Zoos (EAZA), tracta de conscienciar de la importància de preservar una de les 25 zones crítiques de la biodiversitat mundial.

Estat de les obres a l'Aviari

Les obres del nou Aviari del Zoo avancen a tota marxa. Ja s'ha fet tota la nova instal·lació de calefacció, llum i paviment nou. S'han eliminat escales que impedièen el pas als minusvàlids i als cotxets, s'han ampliat algunes instal·lacions i s'ha fet una nova porta de sortida. La nova cuina, un espai més gran que l'anterior, amb porta directa a l'exterior i mobiliari de primera, ja està preparada per començar-se a utilitzar, així com la sala de projeccions on el públic podrà seure una estona i gaudir d'audiovisuals i explicacions diverses sobre la natura i el món de les aus.

Les instal·lacions per als animals ja s'estan decorant amb terres, roques, plantes, troncs i més elements, per preparar la vinguda dels nous hostes, que es trobaran amb tota la casa nova i en immillorables condicions.

Més ciutadans a la colònia

El gosset de les praderies cuanegre *Cynomys ludovicianus* és un petit rosegador d'hàbits excavadors que viu a les grans praderies nord-americanes i que forma immenses colònies sota terra, autèntiques ciutats subterrànies constituïdes per quilòmetres de corredors que comuniquen entre si els caus dels diferents clans familiars, la unitat social bàsica d'aquests animals.

I penseu que quan diem

immenses colònies no exagerem, ja que la més gran coneguda, localitzada a l'estat de Texas al començament del segle XX, estava formada per uns 400 milions d'individus!.

Evidentment, la colònia d'aquests bonics animals emparentats amb els esquiroles que tenim al Zoològic de Barcelona no arribarà mai a adquirir aquestes espectaculars dimensions, però sí que, poc a poc, va augmentant el nombre dels

seus ciutadans. Si passeu per la seva instal·lació, situada a l'entrada del Zoo, entre els pandes vermells i els formiguers gegants, veureu com juguen i remenen els 6 nous petits que han nascut enguany, dos d'ells més petits que els altres quatre, la qual cosa indica que provenen de dues ventrades diferents.

Potser sí que la nostra per ara petita colònia arribarà un dia a estar superpoblada com totes les grans ciutats.

a i i t a t

Primeres cries de tití emperador nascudes en captivitat a Espanya

Una de les espècies més vistoses de la galeria dels titins del Zoo de Barcelona és el tití emperador *Saguinus imperator*.

Des de l'any 1990, data en la qual van arribar els primers exemplars d'aquesta espècie al Zoo, s'ha intentat la seva reproducció sense aconseguir-ho fins el passat 19 d'abril. Com és habitual en les espècies de Cal·litricids, han nascut dos bessons que són cuidats amb molta cura pels seus progenitors, tant la mare com el pare.

El tití emperador és una espècie en greu perill d'extinció que habita a Brasil i Perú. Es caracteritza per un espectacular bigoti blanc d'aparença imperial, d'on ve el seu nom. La població captiva a Europa és aproximadament d'uns 150 exemplars. Existeix un programa de reproducció en captivitat EEP coordinat pel Zoo de Lisboa, que controla i supervisa el manteniment d'aquesta espècie, que és una de les més difícils de reproduir.

Això és Hollywood

El 31 de maig passat, en Floquet de Neu va rebre la visita de dos destacats astres de la galàxia hollywoodiana: Leonardo DiCaprio i Tobey Maguire. L'heroi del *Titànic* i el nou home aranya de la *Columbia* van venir a Barcelona en viatge de plaer amb alguns amics i no van voler marxar sense conèixer la nostra estrella internacional. Mentre es miraven en Floquet amb gran curiositat i el fotografiaven sense treva, DiCaprio ens va explicar que fa temps que s'interessa per la causa dels goril·les i que ha fet importants aportacions a la Fundació Dian Fossey, que treballa per a la conservació del goril·la de muntanya. A la fotografia, Maguire (esquerra) i DiCaprio (centre) posen amb algunes membres afortunades del personal del Zoo. Això no passa cada dia!

En Blau ja té un germà

El dia 13 d'abril, la nostra família de dofins es va veure incrementada amb un nou membre, un mascle, fill de Moanà i d'Inuk.

El petit va venir al món al voltant de les nou del matí. El part es va produir sense complicacions i va ser molt ràpid. De seguida Moanà es va fer càrrec d'ell i el va protegir de les curioses aproximacions del seu germà, en Blau. Tot i que aquest té dos anys i mig, no havia vist néixer mai cap

dofí i, d'alguna manera, encara estava vinculat a la seva mare. De manera que, sens dubte, podríem dir que es va posar una mica gelós.

A la piscina hi ha, a més d'en Blau, la Nica i la Nereida, dues femelles que ja duen molts anys amb nosaltres i que van ajudar, durant el part i els primers dies, a mantenir en Blau allunyat de la mare i el fill.

En aquests moments, el petit ja te gairebé dos mesos i està en plena

forma. Se'l veu molt gras, independent i juganer. Si teniu paciència qual el vingueu a visitar, el podreu veure mamar. Fa uns dies que ha començat a jugar amb bombolletes d'aire i amb les fulles que cauen a la piscina, per tant, és el moment de començar a introduir-li peix petit i trocets de budells de peix, perquè s'acostumi a notar el sabor del que serà ben aviat el seu aliment definitiu.

L'home dels bernats

Com ja deveu saber, la colònia de bernats pescaires *Ardea cinerea* del Zoo de Barcelona és la més gran de Catalunya. Enguany s'han comptabilitzat més de 70 nius ocupats, la major part dels polls nascuts han sobreviscut sense problemes i s'ha de tenir en compte que, a més, algunes de les nostres parelles arriben a criar amb èxit dues niuades cada temporada. La colònia s'ha convertit, per tant, en un important centre de dispersió d'exem-

plars cap a la natura, ja que quan els joves s'independitzen dels pares, bona part d'ells abandonen el recinte del Zoo i s'integren a la població salvatge.

I perquè això sigui possible, hi ha un factor especialment determinant: la quantitat d'aliment a la qual tenen accés els ocells durant el període reproductor. És en aquest punt on el Zoo intervé d'una manera directa en la vida dels bernats, per altra banda del tot independent, ja que els hi subministrem diàriament una bona quantitat de peix que facilita el manteniment i l'èxit reproductor de la colònia.

Resulta un autèntic espectacle veure com els bernats, acompanyats d'altres ocells que s'aprofiten de la situació com esplugabous, martinets blancs o gavines, segueixen volant al cuidador que els hi porta el menjar fins a concentrar-se tumultuosament en el lloc on saben que el rebran, el pla de gespa que hi ha a la instal·lació dels pelicans que es troba davant de la instal·lació dels lleons marins.

Us recomanem que no us perdeu el moment en que apareix allà l'home dels bernats!

El cuidador Paco F. Bella donant de menjar als bernats.

El Tour arriba al Zoo

Fa uns dies vam rebre una visita "sobre rodes" al Zoo. Els protagonistes de grans gestes ciclistes, i els que ens les narren cada estiu, varen voler provar les nostres bicicletes de treball. En Perico Delgado (Segovia, Banesto, guanyador del Tour de França) i en Miquel Àngel Iglesias (Valls, Kelme, guanyador cinc anys consecutius com a guanyador de les metes volants a la Volta Ciclista a Espanya) van acompanyar a Ernest Riveras (comentarista de TVE) en una agradable visita al Zoo.

Noves adquisicions

Els darrers mesos s'han incorporat a la nostra col·lecció els següents animals:

Dues iguanes *Iguana iguana*, donació de particulars.

Una serp d'aigua *Natrix maura*, també donació d'un particular.

Un mascle de goura coronada *Goura cristata*, intercanvi amb el Zoològic de Leipzig (Alemanya)

Una femella de rul-rul *Rollulus roulroul*, donació del Zoològic de Rotterdam (Països Baixos)

Una femella de txajà emplomallat *Chauna torquata* i un mascle de siamang *Hylobates syndactylus*, donació del Zoològic de Banham (Regne Unit)

Dos exemplars de diamant de Gould *Chloebia gouldiae*, donacions privades.

Dos joves d'òliba *Tyto alba* i una parella de ducs *Bubo bubo*, préstec de la Generalitat de Catalunya.

Una parella de calau terrestre meridional *Bucorvus leadbeateri*, préstec temporal del Parque Safari Costa Blanca del Vergel (Alacant)

Novetats al terrari

Agames barbudes

El dia 12 d'abril d'enguany van néixer al Terrari del Zoo de Barcelona 11 petites agames barbudes *Pogona vitticeps*. Aquests rèptils, que poden arribar a mesurar uns 60 cm, són originaris d'Austràlia oriental i habiten en zones semidesèrtiques pedregoses. Reben el seu nom perquè sota el cap tenen un ampli sac a la gola amb nombroses espines que despleguen quan se senten amenaçats. Encara que no és la primera vegada que aquesta espècie es reproduïx a les nostres instal·lacions, el seu naixement ha sigut molt benvingut, principalment perquè el seu tarannà manyac les fa molt apreciades en les activitats que realitza el Departament d'Educació, ja que els nens poden tenir contacte directe amb aquests inofensius i pacients animals.

Agames de gorgera

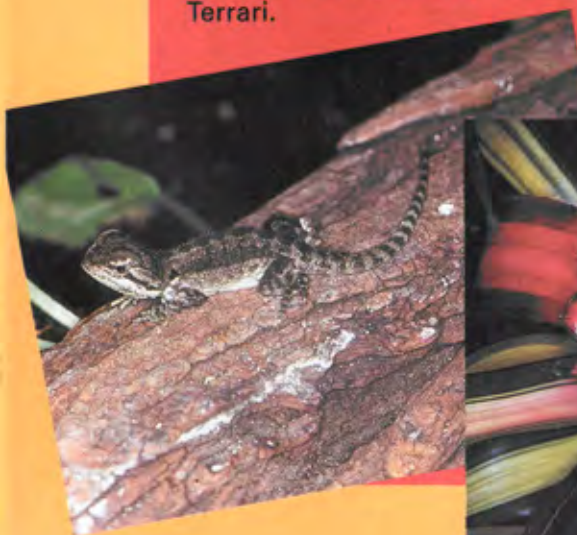
Després de dos mesos i mig d'incubació a 30° C, han nascut 5 agames de gorgera *Chlamydosaurus kingii*. Aquests espectaculars llan-gardaixos que habiten el nord i l'est d'Austràlia i Nova Guinea són molt coneguts per la seva impressionant gorgera que es desplega quan l'animal se sent amenaçat; un altre comportament espectacular que presenta aquesta espècie és l'habilitat de fugir ràpidament caminant sobre dues potes. És la primera vegada que aquest animal es reproduïx a les nostres instal·lacions i podreu veure els petits a la sala de reproducció assistida del Terrari.

Boes constrictor

El passat dia 8 de juny van néixer a les nostres instal·lacions 20 boes constrictor *Boa constrictor*. Aquestes serps, que viuen per tota Amèrica del Sud i Central, són ovovivíparas, és a dir que pareixen cries ja desenvolupades. Són habitants típics de les selves sud-americanes, encara que tenen capacitat per adaptar-se a altres medis com les zones de sabana semidesèrtica. El seu tarannà manyac les fa molt apreciades com animals del "mira i toca", ja que es deixen tocar sense posar-se nervioses.

Dragonet de cua plana

El mateix dia 8 de juny va néixer un dragonet de cua plana *Uroplatus henkelli*. Aquests animals viuen exclusivament a la selva humida de l'illa de Madagascar, perfectament camuflats sobre els troncs dels arbres. Són de difícil reproducció en captivitat, ja que necessiten molts requeriments per poder fer tot el seu cicle vital en perfectes condicions. Gran part de la fauna de Madagascar està en greu perill a causa de l'accelerada desaparició dels boscos de l'illa.

ADOPTANTS PARTICULARS

ALEX CRUZ i LORENA ESCAMILLA
1 ORANGUTAN

MIQUEL FERNÁNDEZ ARAGONÉS
1 PANTERA NEGRA

PAULA GABARRELLA DEL RÍO
1 GIRAFÀ

COLLA DEL DRAC DEL POBLE-
NOU
1 IGUANA RINOCERONT

GEMMA SÁNCHEZ EDO
1 GOSSET DE LES PRADERIES

ALFREDO GARGALLO
1 PANDA VERMELL

RICARD MASSAGUÉ
1 PINGÜI

EMMA CANALS
1 JAGUAR

PREMATURA
Associació Catalana per a Nenes i
Nens Prematurs
1 CANGUR

NATALIA GARCÍA PINO
1 LINX

MARIO CLOBER
1 LLEONA

EMPRESSES I ENTITATS COL-LABORADORES

PINGÜI

LLEÓ MARI
DE CALIFÒRNIA

LLEÓ D'ANGOLA

GUARÀ

FLOQUET DE NEU

CAPIBARA

MUNI

INDUSTRIAS TITAN, S.A.

TIGRE
DE SUMATRA

PANTERA
DE LES NEUS

BASI, S.A.

COCODRIL
DEL NIL

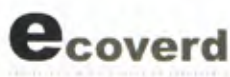
LABORATORIOS

PORC IBÈRIC

TORTUGA GEGANT DE
LES SEYCHELLES

JAGUAR

LLÚDRRIA

FLAMENCOS DE CUBA I
XILE

GUEPARD

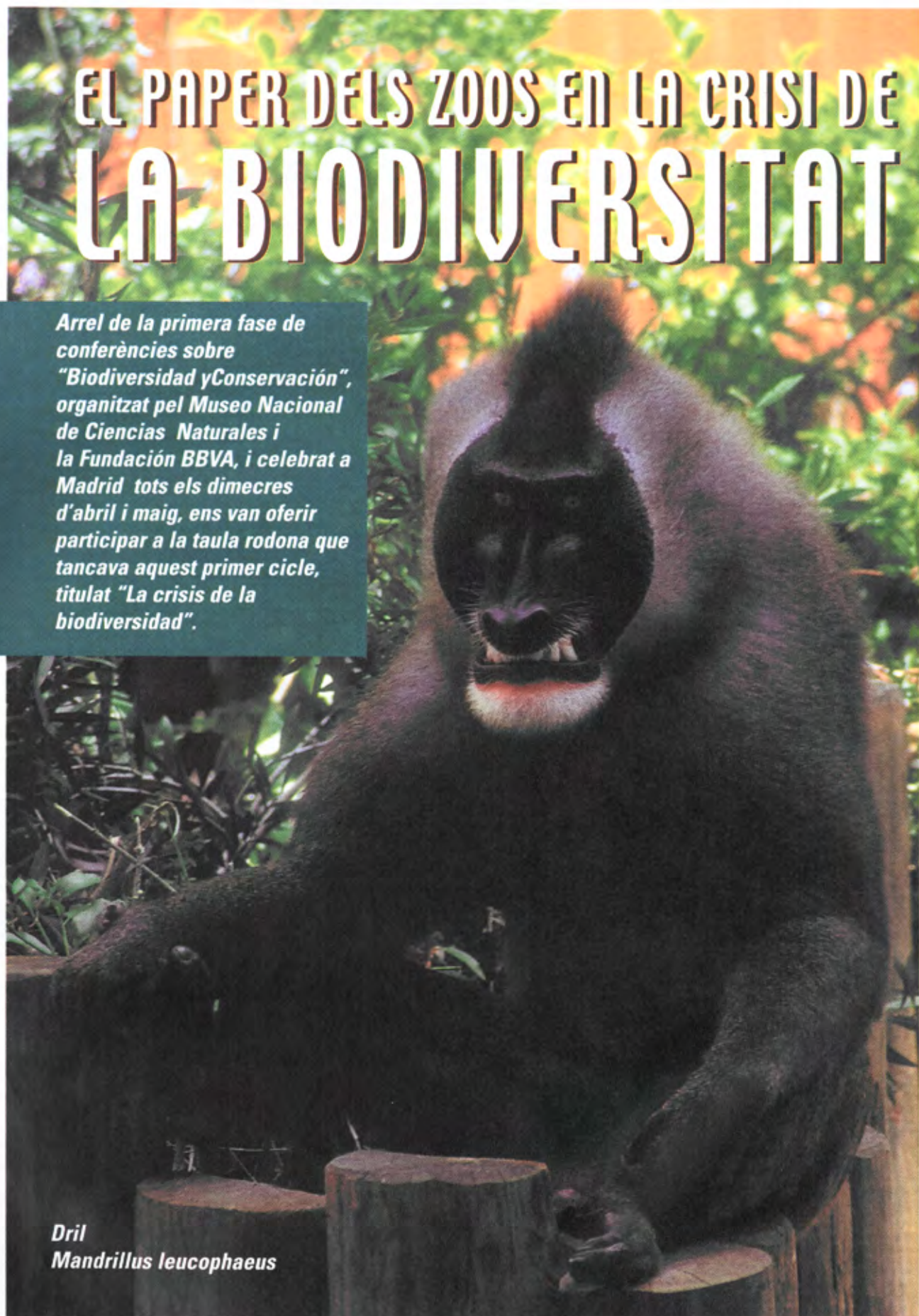

LINX

EL PAPER DELS ZOOS EN LA CRISI DE LA BIODIVERSITAT

Arrel de la primera fase de conferències sobre "Biodiversidad y Conservación", organitzat pel Museo Nacional de Ciencias Naturales i la Fundación BBVA, i celebrat a Madrid tots els dimecres d'abril i maig, ens van oferir participar a la taula rodona que tancava aquest primer cicle, titulat "La crisis de la biodiversidad".

*Dril
Mandrillus leucophaeus*

Bongo
Tragelaphus euryceros

En el primer cicle de conferències es van presentar els resultats del treball científic que s'està duent a terme a la península per determinar la situació d'espècies *bandera* de la nostra fauna que estan en perill d'extinció o amenaçades com són el linx, l'ós bru, l'àguila imperial o el pioc salvatge, entre d'altres. En les diferents exposicions no es contemplava o, més bé, es desconeixia el paper que els zos poden desenvolupar en la protecció d'espècies amenaçades i en la conservació dels seus hàbitats. Però, com els parcs zoològics poden participar en la protecció de les espècies? Ja en altres revistes del Zoo s'ha explicat el paper dels zos i la conservació de la natura. Ara volem mostrar com les mesures de conservació en general estan orientades a protegir l'hàbitat natural de les espècies però, quan el declivi d'una espècie la condueix cap a l'extinció, la mesura més eficaç és dur a terme un programa de reproducció *ex situ*, és a dir, en captivitat.

Els zos tenen una gran biodiversitat d'espècies quan es calcula l'índex de biodiversitat, però aquesta biodiversitat no té cap sentit sinó es vincula amb programes de conservació *in situ*; és a dir, dedicar esforços i recursos a la protecció d'espècies amenaçades i a la conservació dels seus hàbitats. Aquest és el principal objectiu del col·lectiu de zoològics que en els anys noranta van elaborar ***L'Estratègia Mundial per a la Conservació en els Zoològics***. En aquest document s'estableix, entre altres qüestions, que per assolir l'objectiu anteriorment esmentat, els parcs zoològics han de fomentar l'educació, la conservació i la investigació. Entre els aspectes del paper en la conservació dels zoològics que s'han treballat més, tant en programes *ex situ* com *in situ*, es destaca que les actuacions de conservació han d'estar coordinades i complementades amb altres activitats conservacionistes. Es recomana la integració d'esforços conservacionistes dels parcs zoològics amb d'altres institucions de les mateixes característiques.

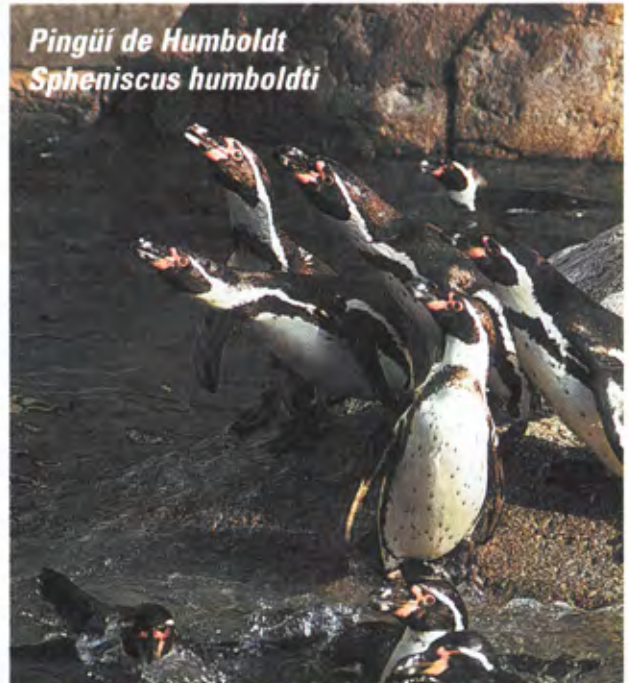
El potencial de la xarxa mundial de zoològics és molt elevat perquè, considerat globalment, té un conjunt d'organismes vius que poden tenir un paper fonamental en la conservació de les espècies. Només proporcionem unes dades per mostrar aquest potencial. Per exemple, a aquesta xarxa WZO pertanyen 1.000 zos que allotgen 1 milió d'animals de 6.000 espècies diferents i, si es destinés la meitat de l'espai a la reproducció d'espècies amenaçades, es podrien mantenir poblacions saludables d'unes 1.000 a 2.000 espècies. Segons les dades de la UICN, es calcula que unes 3.000 espècies de vertebrats mantingudes en captivitat poden ser una font de recolzament a molts grups amenaçats. Moltes d'aquestes espècies que es troben en captivitat representen una part important de la diversitat genètica existent per a una espècie determinada que, amb un bon programa de reproducció en captivitat ben coordinat i planificat, pot ser un reservori per reforçar les poblacions salvatges o per reintroduir-les en hàbitats en els quals hagi

Llop ibèric
Canis lupus signatus

Guacamai jacint
Anodorhynchus hyacinthinus

Pingüi de Humboldt
Spheniscus humboldti

Titi lleó de cap daurat
Leontopithecus chrysomelas

Mangabei gris de coroneta blanca
Cercocebus atys lunulatus

Hipopòtam pigmeu *Choeropsis liberiensis*

desaparegut l'espècie. Com ens coordinem per poder assolir els objectius que marca l'estratègia Mundial de la Conservació en els Zoològics? Existeixen organitzacions internacionals que vinculen els parcs zoològics dels cinc continents i, a més, s'estableixen programes regionals de coordinació per a la reproducció d'espècies en captivitat: les EEP. Per exemple, a Europa les EEP cobreixen unes 150 espècies i en aquests programes participen uns 400 zoològics, universitats i criadors particulars de 26 països. Per a cadascuna de les espècies incloses en els programes EEP existeix un coordinador que s'encarrega de reunir les dades de tots els individus que pertanyen a l'espècie i es troben en zoos europeus.

Aquest coordinador ha d'establir les línies d'actuació en base a anàlisis genètiques per optimitzar la representació de determinats llinatges, per tal de retenir la màxima variabilitat genètica.

Aquests programes i els seus homòlegs en altres regions del món, com Amèrica del Nord o Austràlia, permeten gestionar les poblacions captives de forma que es mantingui el màxim de diversitat genètica original de l'espècie. Els requeriments per mantenir la variabilitat genètica en una espècie estan entre els 250 a 500 individus que formen part de la població captiva. Amb aquestes xifres es garanteix la viabilitat de la població durant 100 anys.

Amb totes aquestes xifres, on volem anar? En primer lloc a demostrar el

gran potencial que som els parcs zoològics per a la conservació d'espècies, i no només ens quedarem amb les dades, perquè podem mostrar com les poblacions captives han subministrat recolzament a poblacions salvatges de: bisó europeu, bisó americà, òrix d'Àrabia, cérvol del Pare David o còndor de Califòrnia.

A més, en els zoos es donen les condicions per combinar els tres aspectes claus de la defensa de la natura: la conservació, l'educació i la recerca. Si afegim també la gran capacitat d'atracció que tenen els parcs zoològics i la cooperació i coordinació cada vegada més intensa entre aquestes institucions, els zoos som un gran potencial per a la lluita conservacionista. Els zoos i aquaris ens hem de convertir encara més en aliats tant d'organitzacions ecologistes com de les administracions medi ambientals. La coordinació de tots els esforços conservacionistes és imprescindible en la defensa de la biosfera i de tota la biodiversitat.

Carme Maté

Directora de Recerca

Fitxa botànica

Araucària, el pi de l'hemisferi sud

Floració: primavera, estiu
Color flor: groc/verd
Fructificació: tardor
Color fruit: marró

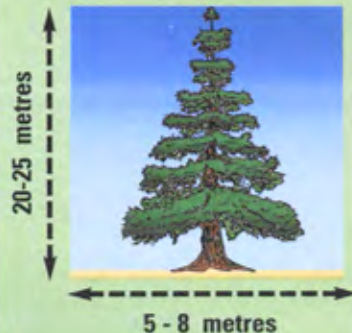

Les Araucàries són coníferes, com els nostres pins o els cedres, però que tenen una forma molt característica i peculiar. Tenen un únic tronc molt alt i recte del que en surten branques horitzontals formant una capçada piramidal. Les fulles folren completament les branques i tenen una forma i una disposició tan curiosa que semblen les escates d'un rèptil o un estrany cuc amb moltes potes.

HÀBITAT:

Bosc temperats i zones costaneres de l'Illa de Norfolk

Fa 65 milions d'anys les araucàries formaven grans boscos per tota la terra, però actualment se'n troben només 18 espècies repartides per l'hemisferi sud, amb una distribució disjunta a l'Amèrica del Sud, Austràlia i les illes del Pacífic.

L'espècie que creix al Zoo és la més freqüent en jardineria i és un important símbol de l'illa australiana de Norfolk, d'on és autòctona.

SABIÉU QUE...

L'espècie que tenim al Zoo és originària d'una illa situada al Pacífic, a l'est d'Austràlia anomenada Norfolk. Aquesta illa, a part de ser un petit paradís, té una història curiosa al seu darrere. Va ser descoberta pel capità Cook el 1774, el qual ja va deixar constància dels boscos de "pins" que hi va trobar. Més tard, el 1856, aquest petit paradís va ser el protagonista d'una història famosa: va ser l'illa escollida pels amotinats de la Bounty, una nau anglesa de guerra, per instal·lar-s'hi definitivament i refer la seva vida. Els habitants d'avui en dia són descendents d'aquells homes que el cine va immortalitzar amb la famosa pel·lícula "Rebelió a bord" protagonitzada per Marlon Brando.

L'Araucària segueix sent avui en dia un arbre emblemàtic pels habitants de Norfolk, i ha quedat immortalitzat en la seva bandera, la qual exhibeix una silueta d'aquesta conífera.

ON SÓN AL ZOO ?

L'únic exemplar del Zoo creix entre els pandes vermells i els hipopòtams nans.

FITXA TÈCNICA

CLASSIFICACIÓ

Classe : RÈPTILS
Ordre : CROCODILIS
Família : CROCODÍLIDS
Gènere : *Crocodylus*
Espècie : *niloticus*

DADES BIOLÒGIQUES

Pes: més de 500 kg
Llargària: 5 - 6 m
Incubació: 2 - 3 mesos
Nombre d'ous: 50 - 80
Longevitat: més de 50 anys
Reproducció: Ovípara
Alimentació: Carnívora
Vida social: Solitària

ECOLOGIA

Distribució: Àfrica sencera excepte la costa mediterrània i la major part del Sàhara. També Madagascar i altres illes de l'Índic com les Comores i les Seychelles.

HÀBITAT:

Gran varietat de medis aquàtics, alguns d'ells tan peculiars com certs oasis saharians. També pot trobar-se a alta mar a les costes de l'Àfrica del Sud i al canal de Moçambique, entre el continent africà i Madagascar.

COCODRIL DEL NIL
Crocodylus niloticus

SITUACIÓ DE L'ESPÈCIE

Algunes poblacions gaudeixen d'una acceptable bona salut, per exemple les de Zimbabwe, Kenya o Tanzània, però altres, com la majoria de les que habiten a l'Àfrica occidental, es troben en greu perill d'extinció a causa de l'excessiva caça a la qual estan sotmeses per tal d'obtenir la seva pell, molt apreciada en marroquineria.

Encara no és una espècie catalogada en les llistes vermelles de la UICN (Unió Internacional per a la Conservació de la Natura) preparades per la Comissió de la Supervivència d'Espècies, però sí està protegida pel Conveni de Washington (CITES), que regula el tràfic internacional d'espècies en perill: excepte la població de Zimbabwe, que està inclosa en l'apèndix II, totes les altres ho estan en l'apèndix I, el de màxima protecció.

ELS ZOOS EUROPEUS UNITS PER SALVAR LA MATA ATLÀNTICA

La Mata atlàntica és la regió selvàtica que es troba en més greu perill de tot el món. És una de les 25 Zones Crítiques de la Biodiversitat Mundial. Aquesta selva, totalment diferent de la selva amazònica, conserva en l'actualitat tan sols un 7,5% de la seva extensió original. La selva cobria 1.227.600 km², que actualment es redueixen a tan sols 91.930 km².

Distribució dels titins lleó

Aquesta àrea es divideix en dues regions principals: la regió de la costa atlàntica (una franja entre 50-100 km d'ampla al llarg de la costa del nord de Brasil) i la selva atlàntica interior (una àrea de 500-600 km en el sud-est de Brasil que s'estén fins a l'est de Paraguai i l'extrem nord d'Argentina). És en aquesta àrea on es troben les cascades d'Iguaçú (Patrimoni de la Humanitat)

La Mata atlàntica, malgrat la reduïda superfície que encara conserva, presenta un grau de biodiversitat més gran que el que podem trobar a la selva amazònica (com exemple, unes 353 espècies de mamífers davant de 261 espècies a l'Amazones). Moltes d'aquestes espècies són endèmiques de la regió, i la desaparició de l'esmentat hàbitat significaria una important pèrdua en la biodiversitat mundial.

Les seves aigües marines són també de gran importància, ja que en elles es troben espectaculars esculls que constitueixen Parcs Marins Nacionals. Aquesta àrea és a més freqüentada per les balenes geperudes en la seva època d'aparellament, així com diferents espècies de dofins.

Les principals amenaces són la destrucció i la fragmentació de l'hàbitat. Entre 1990 i 1995 la deforestació de la Mata atlàntica va ser dues vegades més gran que la deforestació de la selva amazònica: la superfície equivalent a un camp de futbol era destruïda cada 4 minuts. Altres greus amenaces són la caça i el comerç d'espècies animals i vegetals, moltes d'elles endèmiques de la regió.

Algunes d'aquestes espècies animals són objecte de programes

específics de cria en captivitat a Europa (EEP) (programes *ex situ*): tití lleó daurat *Leontopithecus rosalia*, tití lleó de cap daurat *Leontopithecus chrysomelas*, tití lleó negre *Leontopithecus chrysopygus*, caputxi de pit groc *Cebus xanthosternus*, hoco de Blumenbach *Crax blumenbachii*, papagai de cua vermella *Amazona brasiliensis* i altres papagais *Amazona petrei*, *Amazona rhodocorytha* ...

En alguns casos, com en els titins lleó, aquests programes en captivitat complementen programes *in situ* que es realitzen a la regió: àrees en les quals l'espècie ha desaparegut es repoblen amb individus provinents de captivitat o amb exemplars de zones destruïdes que són traslladats a zones que encara es mantenen en condicions acceptables, i en tots aquests exemplars es monitoritza la seva evolució i adaptació al medi a fi i efecte d'assegurar la seva supervivència en llibertat.

L'Associació Europea de Zoos i Aquaris (EAZA) va decidir en el seu últim Congrés celebrat a Praga al setembre de 2001 promoure la conservació de la Mata atlàntica a les institucions zoològiques a través d'una campanya educativa que donés a conèixer al públic en general la problemàtica d'aquesta regió, i realitzar també una campanya de recollida de fons per col·laborar en el finançament de programes i equips que treballen a la zona realitzant activitats de conservació.

El Parc Zoològic de Barcelona s'adhereix a aquesta campanya facilitant una bona informació sobre la Mata atlàntica i la seva problemàtica a la Galeria de Titins, on viuen set espècies de Cal·litrícids, entre elles una parella de tití lleó de cap daurat *Leontopithecus chrysomelas*. A més, ben aviat s'inaugurarà una important ampliació de les instal·lacions d'aquests petits primats en greu perill d'extinció, que millorarà notablement les seves condicions de vida.

Maria Teresa Abelló
Conservadora de Primats

Estrella Damm col·labora
amb el Zoo de Barcelona

www.damm.es

Damm en recomana el consum responsable

L'Estrella del Zoo

L'Estrella de les Cerveses

LA MUNTANYA DE LA FAUNA IBÈRICA

Isard Rupicapra rupicapra

Després d'una importantíssima feina de restauració i renovació de tot l'espai, hem tornat a obrir al públic el complex d'instal·lacions que constitueixen "Les Muntanyes de Montserrat", una de les construccions més antigues del Parc, que a partir d'ara estarà dedicat a allotjar a les espècies de la nostra pròpia fauna, no per més propera, menys interessant o atractiva que d'altres de més exòtiques. De fet, hi ha molts motius perquè vingueu a conèixer la muntanya de la fauna ibèrica.

Les torres de la Vila Olímpica es troben quasi a l'alçada dels ulls.

I és que aquest ampli recinte que ara ja es pot visitar, és també un dels racons més bonics i desconeguts del nostre Zoo. En passejar pels camins que el recorren, el primer que ens sorprendrà és la magnitud dels arbres que hi creixen: cedres del Liban, araucàries, lledoners i alzines assoleixen grandàries considerables i confereixen a l'entorn un aspecte fresc i frondós. Per acompanyar el magnífic estrat arbore, a més, s'hi ha plantat tota mena de plantes arbustives característiques del bosc mediterrani com són la lavanda, l'estepa, l'espígol, la farigola o el romaní, de manera que flors i fragàncies mediterrànies ens envoltaran durant tot el recorregut.

I a mida que es va pujant cap a dalt de la muntanya, la sorpresa dona pas a l'admiració, ja que la vista quasi aèria del Zoo que va apareixent davant nostre és ben espectacular, i des del punt més alt de tots, on s'ha habilitat un ampli mirador, es té una amplíssima panoràmica de bona part de la ciutat, la serra de Collserola i el mar.

Però, naturalment, són els animals els autèntics protagonistes de la nova instal·lació. I tots ells són autòctons, és a dir, habitants de les nostres terres, ja que tota la muntanya està dedicada en exclusiva a la fauna ibèrica, la més rica i diversa de tot el continent europeu.

En iniciar la visita al nou recinte, la primera espècie que es troba és la cabra salvatge *Capra pyrenaica*, un típic habitant de les abruptes serralades ibèriques que es desplaça amb gran agilitat entre roques i barrancs gràcies a l'adaptació de les seves potes. És una espècie que presenta un dimorfisme sexual (diferència entre els dos sexes) molt remarcat: els mascles són molt més grans, amb pesos que poden superar els 100 kg, i estan dotats d'unes fortes i corbades banyes que poden mesurar més de 90 cm, mentre que les femelles no solen pesar molt més de 40 kg i llueixen unes banyes molt més petites i rectes. El motiu és que durant l'època de reproducció, els mascles s'enfronten entre ells

en aferrissats combats cap contra cap per tal de decidir qui és el més fort. El guanyador dels combats serà l'únic que podrà acoplar-se amb totes les femelles del més o menys nombrós harem que aconsegueixi reunir i, per tant, la selecció natural ha afavorit que les cornamentes dels mascles estiguin especialment desenvolupades.

La cabra salvatge és una espècie exclusiva de la península Ibèrica que durant el segle passat va estar a punt de desaparèixer a causa de l'excès de caça a la qual va estar sotmesa. De fet, de les quatre subespècies que han estat descrites, dues s'han extingit: *Capra pyrenaica lusitanica*, que va viure al sud de Galícia i nord de Portugal, i *Capra pyrenaica pyrenaica*, la cabra del Pirineu, l'últim exemplar de la qual va morir fa només 2 anys al Parc Nacional d'Ordesa. Les altres dues, en canvi, després d'estar també en una situació crítica, han lograt recuperar-se: *Capra pyrenaica victoriae*, que es troba a les muntanyes

de Gredos, i *Capra pyrenaica hispanica*, que ocupa serralades típicament mediterrànies com Sierra Nevada, Cazorla i Segura o els Ports de Tortosa-Beseit, al sud de Tarragona, on avui viuen més de 7.000 exemplars i d'on procedeixen els animals fundadors del nostre ara ja nombrós ramat.

L'altra espècie muntanyenca que hi trobarem és l'isard *Rupicapra rupicapra*, un animal característic de l'alta muntanya, que a la península habita només a les grans serralades del Cantàbric i els Pirineus, sempre a altituds superiors als 1.500 m a l'estiu (encara que a l'hivern poden descendre fins als 1.000 m). A diferència del que succeeix en la cabra salvatge, entre els dos sexes no existeixen gaires diferències de grandària de les banyes, petites i en forma de ganxo tant en mascles com en femelles.

Durant la primera meitat del segle passat, l'isard també va estar a punt d'extingir-se a causa de la caça abusiva, però la protecció de la qual es beneficia des de fa ja anys, ha permès també la seva recuperació. Avui es considera un animal fora de perill i, en determinades àrees, fins i tot es troba en expansió. Els nostres animals pertanyen a la subespècie *Rupicapra rupicapra pyrenaica*, que a Catalunya viu a quasi tots els Pirineus, des de la Vall d'Aran fins a Molló i la serra del Cadí.

No cal dir, per cert, que l'estructura en forma de rocalla del recinte resulta del tot òptim per les necessitats d'aquests dos animals típicament escaladors.

A mig camí de l'ascensió cap a dalt de la muntanya, en una instal·lació més planera situada a la base de tot el conjunt, podrem veure també una altra espècie de gran herbívor ibè-

ric, en aquest cas un característic habitant dels boscos. És el cérvol *Cervus elaphus*, un imponent animal que manté poblacions importantíssimes en moltes zones de la península Ibèrica, però que a Catalunya va arribar a extingir-se en estat salvatge. Les poblacions que ara hi viuen provenen de reintroduccions, en algunes de les quals, com les realitzades a la serra del Cadí, ha participat el nostre Zoo.

A diferència d'isards i cabres, les banyes dels quals estan presents en els dos sexes i no es renoven en tota la vida de l'animal, la poderosa cornamenta dels cérvols tan sols la presenten els mascles i, a més, és de renovació anual. És a dir, que cada any les banyes dels cérvols cauen i creixen de nou. Només arriben a estar del tot desenvolupades durant la temporada de reproducció, quan els mascles lluiten utilitzant precisament aquestes autèntiques defenses per decidir quin és l'animal que obtindrà la dominància sobre el nombrós grup de femelles del ramat.

Però per representar adequadament a la fauna ibèrica no hi podien faltar de cap manera els ocells, en especial els rapinyaires, molt abundants i diversificats en tot l'àmbit mediterrani.

El duc *Bubo bubo* és el més gros de tots els rapinyaires nocturns que existeixen al món, ja que pot pesar fins a 4 kg, medir 75 cm d'alçada i assolir quasi 2 m d'envergadura alar. Inconfusible pels seus grans ulls de color taronja i les seves "orelles" de plomes, els seus udols poden escoltar-se a més de 2 km de distància.

És un poderós caçador que no tan sols és capaç de capturar un amplí ventall de preses que inclouen esquirols, conills, llebres, rèptils, amfibis, peixos, eriçons, grans insectes, perdius, còrvids, coloms o ànecs, sinó que actua com un veritable superpredador, ja que pot alimentar-se també d'altres animals caçadors com mosteles, gats salvatges, joves guineus i fins i tot rapinyaires nocturns i diürns.

Òlibes joves *Tyto alba*

LA NOVA INSTAL·LACIÓ

Al Zoo, des de la seva creació fa 110 anys, hi ha unes falses muntanyes anomenades "Les Muntanyes de Montserrat". Aquest promontori es va dissenyar i construir durant les obres que van definir el Parc de la Ciutadella com a seu de l'Exposició Universal celebrada a Barcelona l'any 1888, a la mateixa època en què es van construir altres edificis singulars com l'Umbracle, la Cascada i la Font monumental de la Dama del Paraigua.

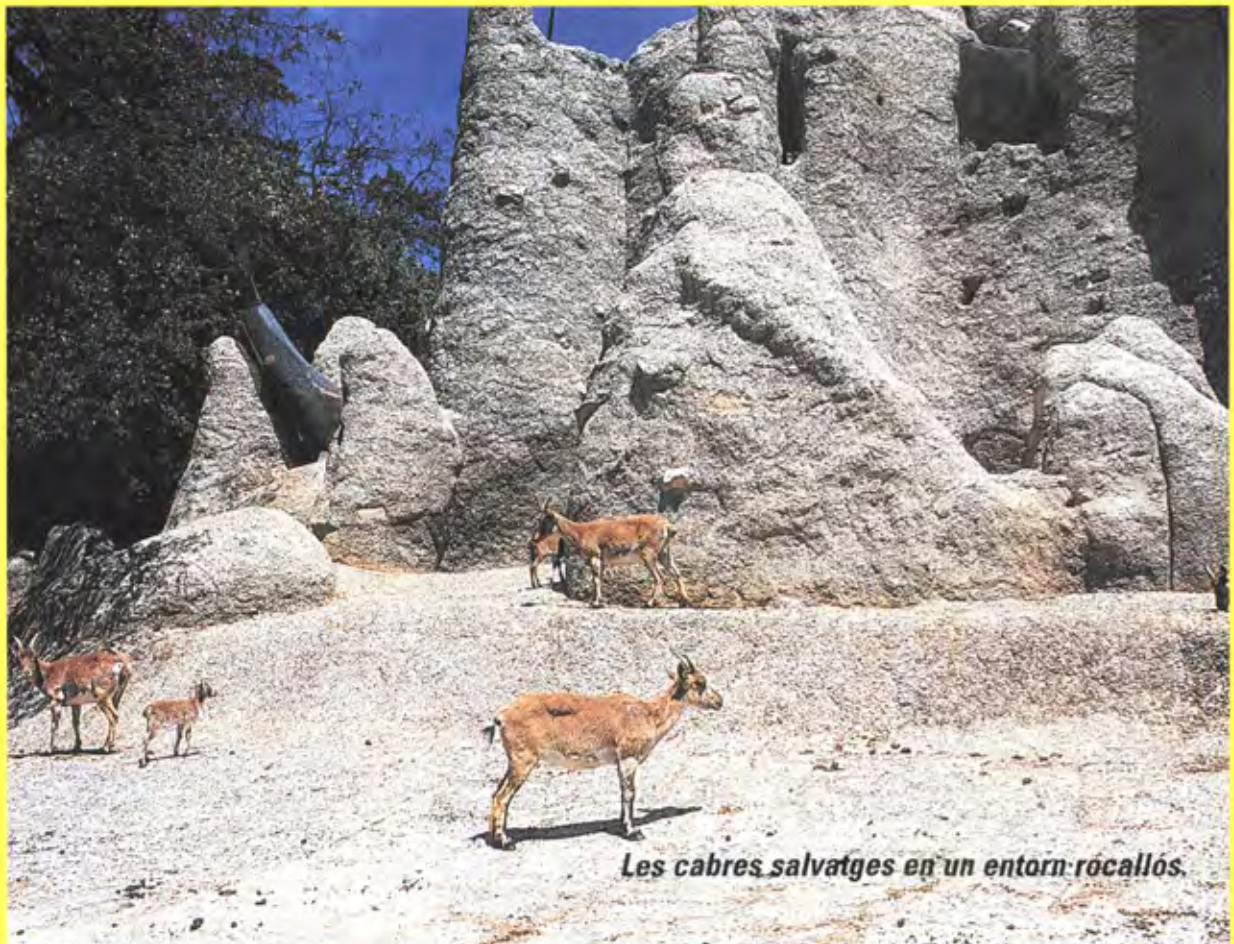
Aquesta elevació s'aixecava en mig del Parc imitant les formes i colors de la muntanya sagrada, i va quedar inclosa en el recinte del Zoo quan aquest es va crear el 1892.

Des del primer moment, la muntanya va patir petites remodelacions per adaptar-hi les diverses instal·lacions d'animals, que es podien visitar seguint tot un recorregut de camins ben peculiar.

El pas del temps, però, va anar deteriorant tota la instal·lació fins que va ser impossible tenir-la oberta al públic i, per tant, va restar tancada des de l'any 1989 fins al 1992, quan es va obrir parcialment.

L'any 2000 es va fer un plantejament nou per l'oblidada muntanya, i es va decidir refer les parets de pedra que amenaçaven ruïna i refer de nou tota la roca amb pedra de riu, per deixar-la com nova. Aquesta va ser l'obra més costosa, i va durar 24 mesos -no hem d'oblidar que es tracta de 2.000 m² de roca-, tot i que vam tenir l'inestimable ajuda de Barcelona Activa que va col·laborar aportant tot el personal necessari.

Enguany s'ha fet el segon pas per rehabilitar la muntanya, i s'ha dotat de serveis a tota la instal·lació. S'han fet paviments nous, s'ha realitzat una nova canalització d'aigua i s'han habilitat desaigües, bancs, papereres, miradors i jardineres. Per últim, i més important, s'han creat espais on poder situar les diferents espècies d'animals, les quals són totes característiques de la fauna Ibèrica. Les seves instal·lacions, com sempre, han estat meticulosament dissenyades per respondre a les necessitats de cada espècie i cobreixen totes les necessitats dels animals. La nova Muntanya de Montserrat és un espai molt bonic que, arrossega tota la seva història, però amb instal·lacions modernes i actuals. Us aconsellem plenament donar-hi una volta quan ens vingueu a visitar.

Les cabres salvatges en un entorn rocallós.

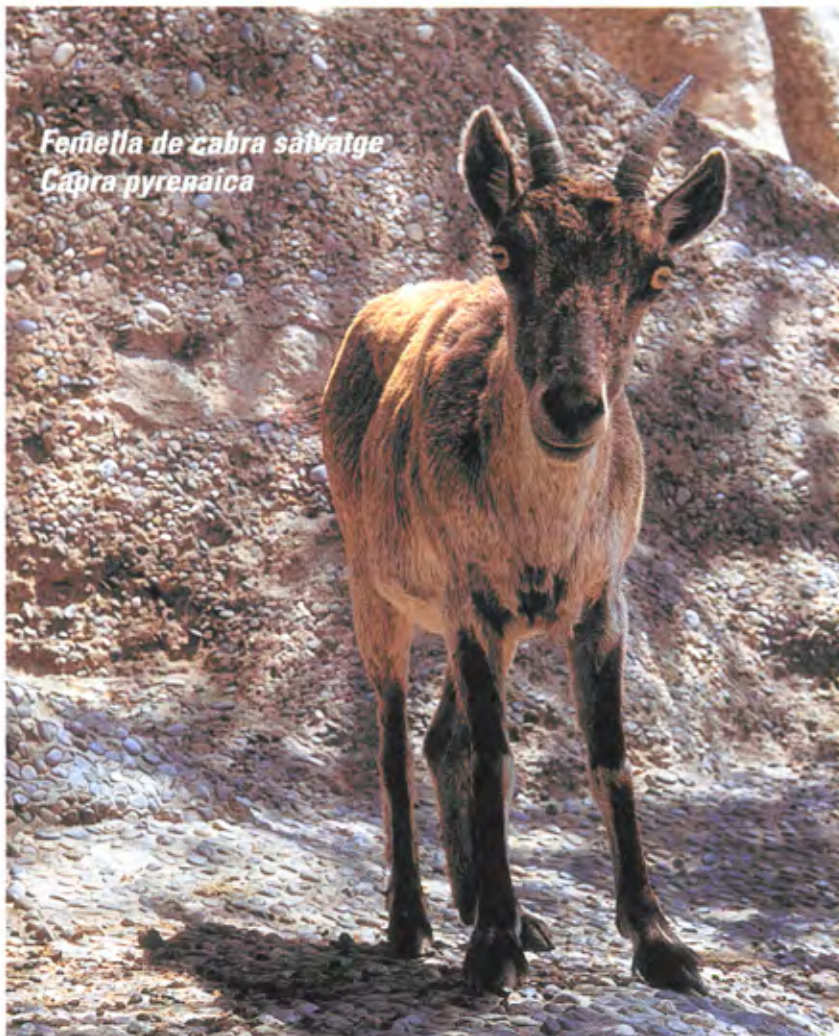
Duc Bubo bubo

*Vista panoràmica del Zoo
des de dalt del mirador.*

Reportatge

Femella de cabra salvatge
Capra pyrenaica

Voltor comú *Gyps fulvus*

El seu hàbitat preferit són les cingleres de serralades que mantenen unes condicions naturals més o menys ben conservades, mentre que l'altra espècie de rapinyaire nocturn que trobareu a les instal·lacions de la muntanya, l'òliba *Tyto alba*, prefereix viure a prop de l'home. De fet, és a les golfes de les cases de camp, als campanars de les esglésies o als pallers on acostuma a fer el niu. La seva alimentació es basa en micromamífers, per la qual cosa resulta un important aliat per a la gent del camp com a controlador de les poblacions de rates i ratolins.

Els exemplars que veureu d'aquestes dues espècies són un préstec del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya i, si la seva reproducció tingués èxit, els joves nascuts al Zoo serien alliberats a la natura.

I el mateix passaria amb la possible descendència del voltor *Gyps fulvus*, el darrer component de la fauna ibèrica que a partir d'ara habitarà aquí. Actualment és l'espècie d'ocell carronyaire més abundant de la península, però no fa gaires anys va estar en una situació molt preocupant. A Catalunya segueix sent un animal més aviat escàs, que des de fa temps s'està ajudant a recuperar amb l'existència de dos menjadors controlats: un a la serra de Camarasa i l'altre als Ports de Tortosa-Beseit. Quan els veieu a la seva nova instal·lació ho podreu fer de tan a prop, que us semblaran immensos.

De moment, aquesta és la important representació de la molt sovint desconeguda fauna ibèrica que podreu descobrir a "Les Muntanyes de Montserrat". Però no s'acabarà aquí, perquè més endavant pretenem ampliar-la amb una segona fase que augmentarà el nombre d'instal·lacions i espècies.

Ja ho veieu, realment val la pena descobrir la que ara es pot denominar "La Muntanya de la Fauna Ibèrica".

Rafael Cebrian

Departament d'Educació

departament d'educació

Barcelona

Aprèn coneixent

Gaudiu de l'oportunitat d'aprendre envoltats d'animals d'arreu del món i de la mà d'uns grans experts: els educadors del Zoo.

El Departament d'Educació del Parc Zoològic, novament, us ofereix més de 30 propostes pedagògiques, complement dels currículums oficials, per a les escoles: **Visites comentades, Tallers i Cursos de recerca per a batxillers**, en les que es facilita l'observació i la comprensió de zoologia d'una manera adequada i entenedora per a cada nivell. A la web del Zoo (www.zoobarcelona.com/educació) podeu consultar-les i examinar-les exhaustivament.

També tenim una àmplia oferta d'activitats d'educació no formal per a tots els públics en caps de setmana i períodes de vacances: **Cursos, Matins al Zoo, Festes d'aniversari i Casals**. Consulteu la nostra web!!

En començar el curs escolar 2002/03, el Departament d'Educació del Zoològic obrirà les seves portes a tots els mestres i professors per mostrar-los en directe les diferents propostes educatives que els oferim durant aquest nou curs.

Les Jornades de Portes Obertes, a més de realitzar-se al Zoològic de Barcelona, es portaran a terme a: l'ICE de la Universitat de Lleida, l'ICE de la Universitat de Girona i a la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona.

Les Jornades de Portes Obertes consistiran en una benvinguda, presentació de la web d'Educació, mostra en detall dels programes i activitats que oferim per als diferents nivells, presentació dels diferents materials que utilitzem i, per acabar, s'oferirà un refrigeri de comiat i agraïment als assistents.

PER A MÉS INFORMACIÓ I RESERVES, PODEU TELEFONAR AL DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ A PARTIR DE L'1 DE SETEMBRE.

Departament d'Educació del Parc Zoològic
Passeig de Circumval·lació, 3
08003 Barcelona
Telèfon: 93 225 67 87
Fax: 93 225 25 63
E-mail: escolazoo@mail.cinet.es

L'ALTA MUNTANYA

L'estiu és una bona ocasió per fer excursions a l'alta muntanya. Els seus prats i boscos allotgen herbes amb flors exclusives de les terres altes, moltes d'elles especialment boniques, obligades a realitzar una autèntica exhibició de recursos reproductius durant el brevíssim estiu de la muntanya. Els boscos ens ofereixen espectaculars arbres com l'avet blanc *Avies alba*, el pi roig *Pinus sylvestris* i, sobretot, el pi negre *Pinus nigra*, l'arbre que pot viure més amunt a les nostres muntanyes, soportant condicions extremes de fred i vent, així com el pes de la neu; és per això que a vegades trobem exemplars ben curiosos, retorçats i asimètrics, que ens

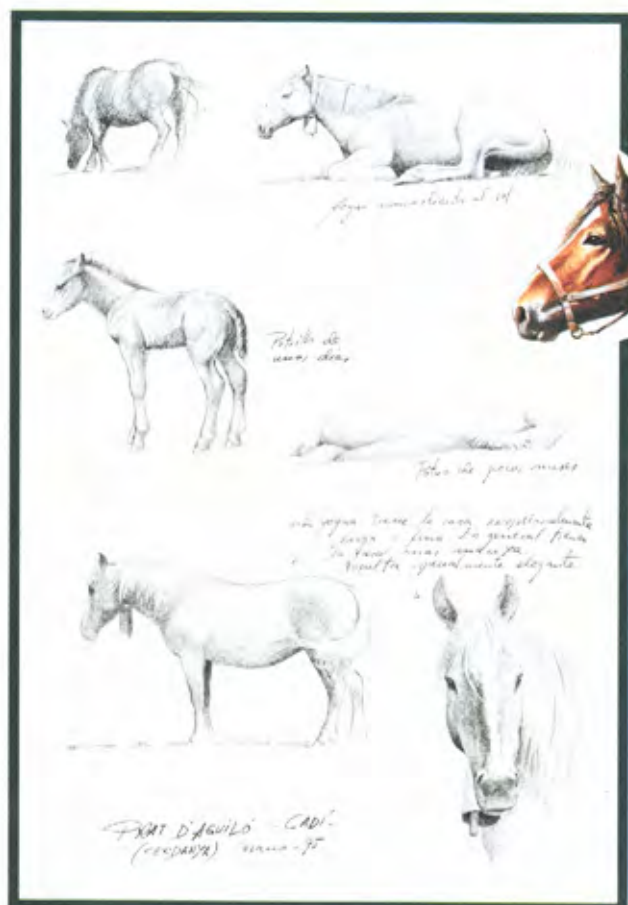
conviden a contemplar-los llarga estona, encisats per la seva tortuosa estètica.

Els animals sempre són més difícils de dibuixar que les plantes, però si la fauna silvestre resulta esquiva, la fauna domèstica és un autèntic regal per al nostre quadern: els prats de muntanya s'omplen de bestiar a l'estiu (vaques, cavalls, ovelles i cabres) i podem aprofitar-ho. És, a més, una oportunitat per conèixer les diverses races autòctones, tot un patrimoni genètic i cultural.

Quan comenci de nou el fred de la tardor i la muntanya resulti innaccessible fins al proper any, el nostre quadern de dibuixos estiuencs s'haurà convertit en un petit tresor.

Flors i arbres com aquest solitari pi negre són un tema inesgotable que, a més, enriqueixà poc a poc els vostres coneixements botànics.

Són els cavalls de l'Alpardi
situats en les muntanyes
després del canvi de
l'època - 1900

Els cavalls (en general veureu eugues), animals bonics i tranquils, són un model agraït de dibuixar. Són cavalls de tir ceretans (de la Cerdanya), en realitat hispanobretons amb aportacions successives de races franceses, fonamentalment bretona i perxerona.

El periodista d'un Telenotícies és per definició un animal polític o polititzat per molt que es vulgui dissimular. Per això sovint costa poc estar a la corda fluixa. Fa poc, el gener, l'aleshores director general de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió, Miquel Puig, decideix finalment mantenir-lo al front del "Telenotícies Vespre". Alguns podien pensar que perillava la seva estabilitat professional, però la gran majoria d'observadors van defensar sempre la seva solvència i seriositat. Un professional que a l'hora d'improvisar les famoses forquilles de l'arc parlamentari electoral era capaç de memoritzar noms i sigles, resultats i dades corporatives a una velocitat fins aleshores no aconseguida per cap altre col·lega, però sobretot amb una seguretat aclaparadora. Potser per això no li agrada mullar-se massa amb opinions compromeses sobre els polítics. Quan a la revista del Zoo li demanen que identifiqui cada polític amb un animal, s'escapoleix del compromís així:

- "He rumiat aquesta intenció vostra de posar un nom animal a cada polític -explica CARLES FRANCINO-, i al final prego que em disculpeu. No voldria ferir sensibilitats. Ja estic una mica escarmentat d'aquestes coses. El que sí que tinc clar és que

"Tinc clar que el món de la política i el de la televisió tenen molt de parc zoològic"

tant el món de la política com el de la televisió tenen molt de parc zoològic. Són aparadors de cara al públic i els animalets que quedem dins adoptem una sèrie de comportaments per cridar l'atenció del públic. Els polítics, es diguin Pujol, Maragall o Carod, reuneixen d'alguna manera el millor i el pitjor del regne animal, i no seré jo qui posi el cascavell al gat"

CARLES FRANCINO, mentre es passeja pel Zoo de Barcelona acompanyat pel Director de Màrqueting, Miquel Sanllehy, s'interessa per les particularitats de l'arquitectura del Parc. Es sorprèn de les millores gegantines -després de 10 anys de no visitar-lo-. Té paraules d'elogi per als vidres dels hàbitats, que permeten la visibilitat quasi nítida de l'interior.

- Quins són els teus animals preferits? -preguntem.
- Els felins. M'agraden molt els felins i no gaire els rèptils. També m'agraden orangutans, ximpanzés, ...
- Quin animal t'emportaries a casa?
- Sense cap mena de dubte només m'emportaria un gos. A casa sempre hem tingut gos. Gos de cacera concretament. Però mai no m'emportaria el gos a un pis. Crec que les relacions entre l'ésser humà i el gos serveixen molt per mesurar la talla

Carles Fra

L'honestedat i la seguretat

Tants anys al front del Telenotícies han proporcionat a CARLES FRANCINO una etiqueta de credibilitat i professionalitat fora de dubtes. La gent el saluda pel carrer i li demana autògrafs i ell accepta de bon grat, fins i tot molts cops s'avança a la salutació quan endevina la intenció "ei"! És la seva manera de correspondre en una actitud oberta de senzillesa jovial. Sap que és popular i que l'única manera d'enfrontar aquest tema és amb humilitat per no caure mai en els perills de l'arrogància. Els centenars d'infants que fan cues als hàbitats del Zoo de Barcelona l'identifiquen de seguida. "És en FRANCINO" diuen. Molts cops ell correspon amb un "ei"!

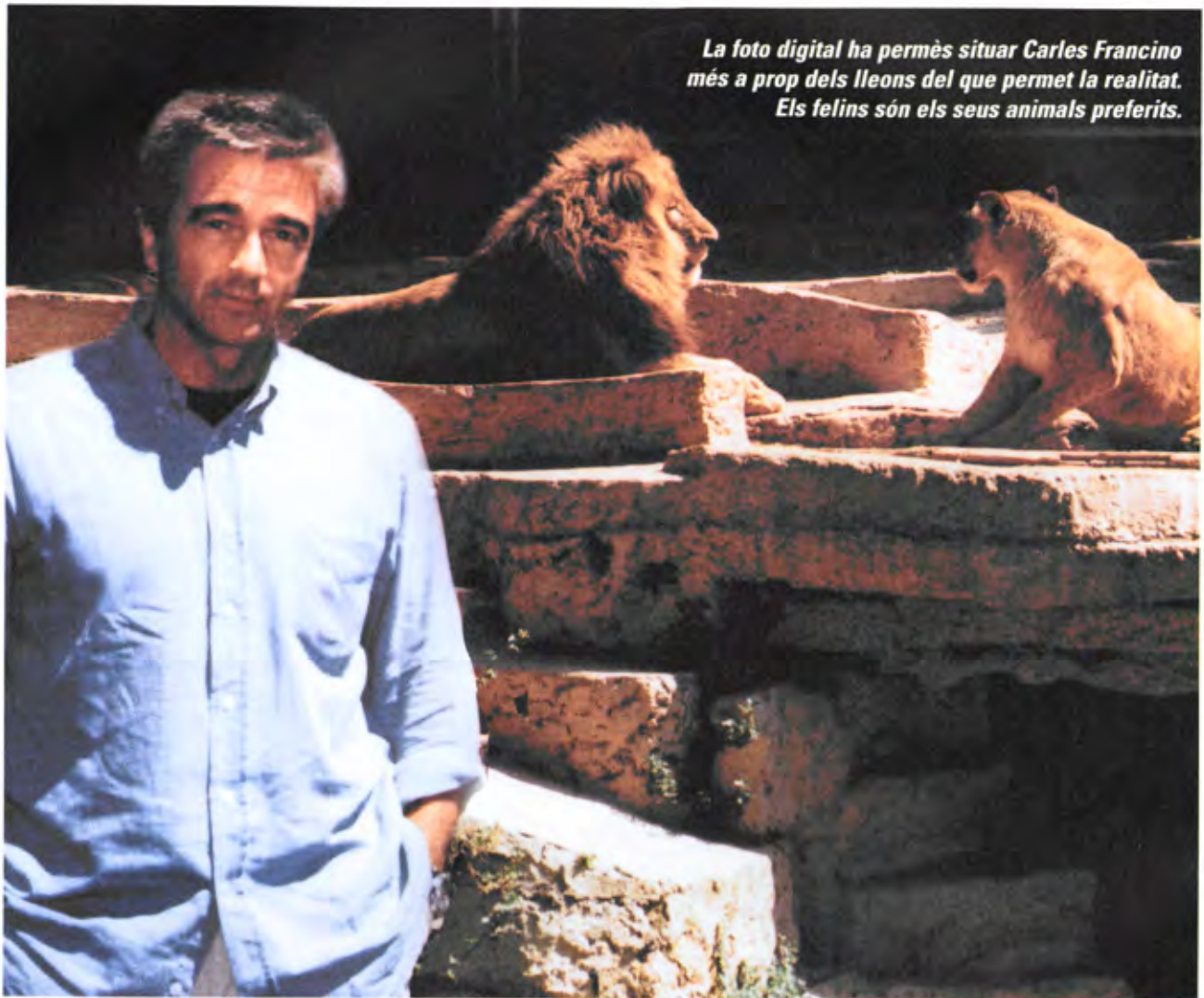
Carles Francino sembla pensatiu observant el simpàtic comportament dels suricates: "En els últims anys, el Zoo ha fet un salt qualitatiu impressionant".

ncino

**Editor de
"Telenotícies
Vespre" a TV3**

d'un presentador

La foto digital ha permès situar Carles Francino més a prop dels lleons del que permet la realitat. Els felins són els seus animals preferits.

VA PENJAR PERIODISME PER CANAL PLUS

CARLES FRANCINO és nascut a Barcelona, el gener de 1958, al barri de Gràcia, encara que molta gent el fa nascut a les comarques tarragonines. De fet va anar a Tarragona als 10 anys i és a les comarques tarragonines on se sent més vinculat. A Reus, hi ha treballat molts anys, però no hi ha viscut.

Treballava de director a Ràdio Reus quan es va fixar en ell el qui aleshores era director general de la Cadena Ser, Eugenio Galdón.

CARLES FRANCINO fou contractat per Canal Plus de 1990 a 1994. No sap ni com va ser que es fixaren en ell, només recorda que el cridaren a Madrid -allà a les Torres Picasso- per fer un càsting, ja que buscaven cares i veus noves. Al cap d'un mes el contractaven. Cal dir que s'hi va resistir força a viure a Madrid, encara que al final va cedir. Estava acostumat a les notícies locals, per la qual cosa va haver de fer un procés d'adaptació accelerat per tal de familiaritzar-se amb els temes internacionals i nacionals. Començava així una carrera brillant de periodista televisiu quan, de fet, no havia acabat la carrera que estudiava a la Facultat de Ciències de la Informació de la Universitat Autònoma de Barcelona. Ja no l'acabaria mai. Diguem que l'èxit li va canviar la vida, però no la professió.

D'aquella època del Canal Plus la gent a Catalunya se'n recorda poc, ja que cal tenir en compte que la difusió aleshores d'un canal codificat com el Plus era molt minoritària. És al cap dels anys quan un dia Catalunya descobriria un presentador de bones maneres, bona veu i tremendament segur en la improvisació. Era el nou **CARLES FRANCINO** de TV3.

moral de la persona. Qui no és capaç de mantenir principis bàsics de respecte als animals vol dir que alguna cosa li falla per dins. Les relacions amb els animals són un gran termòmetre per mesurar la talla moral de l'individu.

Capítol a part es mereixen el toros i la cacera. **CARLES FRANCINO** vol ser molt respectuós, ja que es tracta d'opinions molt personals. *"Entenc perfectament -diu el periodista- a la gent que considera els toros com una crueltat i que abomina de l'espectacle de matar un animal, i també entenc els qui ho consideren com una tradició cultural. Jo no vull ser visceral. Intento ser comprensiu, però no he trepitjat mai una plaça de toros, que quedi clar."*

"La caça és una altra història, depèn molt dels caçadors. La caça és una

Dialogant amb Miquel Sanllehy, Director de Màrqueting del Zoo de Barcelona. Al fons, l'hàbitat dels lleons marins recentment ampliat i millorat.

"Sóc català i m'estimo el meu país, sense odiar-ne cap altre"

activitat consubstancial a l'ésser humà. El debat ja no és si cal o no matar animals, ja que l'home ha caçat des que és home i del que es tracta és de fer-ho amb unes normes i amb un comportament de respecte, de sostenibilitat o de compromís envers les espècies protegides."

Observem que **CARLES FRANCINO** tracta de ser ponderat i respectuós en totes les seves declaracions. Arribats aquí, ens interessem pel seu grau d'objectivitat periodística:

- L'objectivitat no existeix, el que sí que existeix és l'honestat, i la feina d'un periodista és connectar el ciutadà amb la realitat que l'envolta a través de tots els punts de vista possibles que l'ajudin a treure les pròpies conclusions. L'objectivitat com a tal no existeix, ja que tots tenim idees, preferències, condicionaments socials, familiars, econòmics. Però tot això ho has de deixar a la porta de casa.

- D'alguna manera rebutges, doncs, el periodisme d'opinió?

- És un gènere, però que no s'ha de

"M'agraden molt els felins i no gaire els rèptils"

barrejar amb la informació. Els mitjans tenen una línia editorial que queda perfectament marcada. Explicar, narrar les notícies, és una altra història. La barreja d'opinió i notícia és un dels càncers de la professió. Fins i tot cultivant l'escrupolós respecte al tractament de la notícia, tot sovint corres el perill de passar-te en el moment en què tries una notícia i no una altra, un titular o un altre. S'ha de fer sempre utilitzant uns criteris per no influir en l'espectador, oient o lector.

*- Quin és el teu grau de catalanitat? -preguntem a **CARLES FRANCINO**-.*

- Sóc nascut a Catalunya, visc a Catalunya i m'estimo Catalunya. Crec que està clar. Nacionalista o catalanista? Sóc català i m'estimo el meu país, sense odiar-ne cap altre.

La frontera de protagonisme entre periodistes i polítics ha fet córrer

molta tinta. Per què serà que molts cops el polític sembla un periodista frustrat o a l'inrevés?

- És un bon debat. En principi penso que qui es cregui en possessió de la veritat, ha begut oli. Els periodistes, com a col·lectiu, tenim una assignatura pendent que es cura només amb humilitat. El periodista és qui connecta el ciutadà amb la realitat que l'envolta. No hi ha cap altre objectiu i cal deixar absolutament clar que, en qualsevol cas, aquest mai no serà ser poderosos, famosos, milionaris, canviar governs o fer alineacions de futbol.

És tot un tractat per a les noves generacions. Tot passejant pel Zoo acabem d'arribar a l'hàbitat dels lleons. "ei" -diu **CARLES FRANCINO**-, "que aquests són els meus!. M'hi puc apropar més?"

Text: Joan Castelló Rovira

Fotos: Marcel

¡ESCULPE TU CUERPO!

5
años
GARANTÍA

ULTRATONE®

Certificado de Calidad
ISO 9001
ULTRASCIENTIFIC INSTRUMENTS LTD.

HOMOLOGADO
IEC601-2-10: 1987
Seguridad en Estimuladores neuromusculares
BS EN 60601-1-2: 1993
Compatibilidad electromagnética

Directiva médica
sanitaria 93/42/EEC

**Andsel
600**

DISTRIBUIDOR OFICIAL
EXCLUSIVO PARA ESPAÑA

SPORTIF

ULTRATONE®

electroestimulador neuromuscular fisiosecuencial, contrae visiblemente sus músculos unas 450 veces en media hora con el tratamiento a elegir mientras lee, descansa... cómodamente en su hogar. Excepcional aparato tecnológicamente especializado que, a través de su exclusiva onda Ultrawave y sus sensores A, B, C puede acceder a sus múltiples tratamientos fisiosecuenciales de la manera más fácil: sólo eligiendo el programa y pulsando el selector.

- Adelgaza, reafirma y estiliza.
- Fortalece abdominales, pectorales, bíceps, muslos...
- Lifting facial (opcional).
- Tensa y levanta el busto/tórax, glúteos y afina la cintura.
- FITNESS: Entrenamiento deportivo a todos los niveles.
- Trata dolores musculares, lumbares y circulatorios.
- T.E.N.S: Alivio del dolor.
- Drenaje linfático.
- Trabaja eficazmente todo su cuerpo.

Desde **20** €/mes
Financiado
¡SIN ENTRADA!
Precio: 787 € (IVA incluido)

PÍDALO AHORA Y LO RECIBE MAÑANA

Infórmese sin compromiso o haga su pedido.

TEL. **902 355 503**

12 líneas

Andorra 0034 93 435 55 03

E-Mail: info@andsel.com Fax: 93 435 56 50

FESTIVOS INCLUSIVE

ELENA LLOBET COSTA
Travessera de Gràcia, 415-417
08025 Barcelona

**Comer, beber,
divertirse
en el zoo...**

**Menjar, beure,
divertir-se
al zoo...**

**Oferta gastronómica
durante su visita al ZOO**

*Oferta gastronòmica
durant la seva visita al ZOO*

fast food terrari

Bocadillos fríos y calientes / *Entrepans freds i calents*

burger sabana

Diversos tipos de hamburguesas / *Diversos tipus d'hamburgueses*
Nuggets de Pollo / *Nuggets de Pollastre*
Sticks de Mozzarella / *Sticks de Mozzarella*
Paellas / *Paelles*

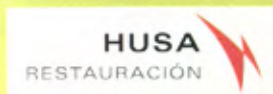
grill les agules

"Escalivades", "Esqueixades" / *Escalivades, Esqueixades*
Carnes a la Brasa / *Carns a la Brasa*
Gambas a la Brasa / *Gambes a la Brasa*
*(10% Dte. socios) / *(10% Dte. socis)*

restaurant pizzeria il casone

Espaguetis, Raviolis, Pizzas / *Espaguetis, Raviolis, Pizzes*
Escalopines al limón / *Escalopins a la llimona*
Paellas / *Paelles*
*(10% Dte. socios en self-service) / *(10% Dte. socis en self-service)*

Si has probado unas vacaciones Husa, no querrás ir a ningún otro sitio.

Balnearios **Husa**

■ Unas vacaciones donde mimar tu cuerpo,
en los rincones más selectos de España.

HUSA
HOTELES

La Montaña

■ Todas las ventajas de la montaña sin
rechazar el confort de los mejores hoteles.

ESTANCIAS
con **ENCANTO**

■ Un viaje más allá de todo. De su trabajo,
del tráfico, problemas...

Solicite nuestros catálogos

Información y reservas: 902 10 07 10 / 93 490 83 38

HUSA
HOTELES

 FUJIFILM

I&I - Imaging & Information

4th Color Layer

X-TRA

Descubre un mundo diferente.

La nueva película Fujicolor Superia X-TRA de alta sensibilidad incorpora una exclusiva cuarta capa que permite captar el mundo en un color más hermoso y natural. Descubre lo que X-TRA puede hacer por tus fotografías.

FUJICOLOR **SUPERIA**
X-TRA **400**
800

www.fujifilm.es